

iemand ziet mij

JAARVERSLAG Wijkpastoraat Vrank 2016

Wijkpastor is Fien Cruts

INHOUDSOPGAVE

Pagina

Voorwoord	3
Inspiratie	4
Inleiding	6
Primair proces: Presentie in wijken	8
Primair proces: Wijken waarin het wijkpastoraat werkzaam is	9
Primair proces: Problemen nader ingezoomd	11
Activiteiten wijkpresentie: Samen lief en leed delen	14
Activiteiten wijkpresentie: Presentiewerk door vrijwilligers	15
Activiteiten wijkpresentie: Alleenstaande moeders	16
Projecten wijkpresentie: Ieder kind maakt eigen kunst	18
Projecten wijkpresentie: Basiscursus naald- en draad vaardigheden	19
Secundair proces	20
Tot slot	22

VOORWOORD

Het jaarverslag geeft inzicht in de werkzaamheden van de Stichting Wijkpastoraat Vrank. Het zal ook de laatste keer zijn dat de naam wijkpastoraat Vrank wordt genoemd. Inmiddels is namelijk actie ondernomen om de statuten en de naam van de stichting te wijzigen. Daarbij gaan we voortaan als Stichting Wijkpresentie Parkstad door het leven. Ofschoon de naam wijzigt blijft onze missie hetzelfde. Present zijn, aanwezig zijn voor die mensen die behoefte aan hulp en ondersteuning hebben en in het reguliere hulpverleningscircuit om welke reden dan ook niet geholpen kunnen worden. Wij laten ons leiden door de zogenaamde presentie-benadering. Daarbij gaat het om aandacht en toewijding voor de ander, om het opbouwen van een relatie met die ander om van daaruit te handelen en om aansluiting te vinden bij de leefwereld van die ander. Bij die ander gaat het om mensen die kwetsbaar zijn en aandacht, hulp of ondersteuning nodig hebben. Het zijn de werkers in het veld die de presentie theorie zichtbaar maken door tastbaar aanwezig en aanspreekbaar te zijn. Onze werker in het veld is Fien Cruts, daarbij geassisteerd door enkele vrijwilligers. Zij verrichten in de anonimiteit groots werk. Daarvoor kunnen we dankbaar zijn. Wie meer wil weten over de presentie methode beveel ik de informatieve website presentie.nl aan.

Maar het gaat niet alleen om de presentie-benadering. Zeker moeten ook onze inspiratiebronnen worden genoemd. Een belangrijke bron is de barmhartigheid zoals we die kennen vanuit de verhalen in de Bijbel, maar evenzeer noem ik de algemene humanitaire waarden om er te zijn voor je naasten. Beide elementen worden in de nieuwe statuten genoemd. Dat in de naam Parkstad wordt genoemd is eigenlijk logisch. De stichting is namelijk allang niet meer enkel actief in De Vrank, maar in de hele regio Parkstad Limburg.

Een woord van dank is op zijn plaats voor alle mensen en instanties die het werk van onze stichting door hun financiële bijdragen mogelijk maken. Van harte hoop ik dat zij zich evenals het bestuur gestimuleerd weten door personen als Paus Franciscus. Deze laatste riep niet voor niets 2016 uit tot jaar van de barmhartigheid. Hij nodigde daklozen en hulpbehoevenden uit voor een bezoek aan het Vaticaan. Ook mensen uit ons werkgebied waren daarbij aanwezig. Ook zij maken deel uit van onze samenleving. Uiteindelijk gaat het immers daarom, dat niemand wordt vergeten.

Ik vertrouw erop dat dit jaarverslag in die zin ook een bron van inspiratie mag zijn.

Harrie van Beers,

Voorzitter Stichting Wijkpastoraat Vrank

INSPIRATIE

VAN AANGEZICHT TOT AANGEZICHT

'En JHWH sprak tot Mozes van aangezicht tot aangezicht, zoals iemand met een van zijn vriend spreekt,`

Exodus 33,11

De betekenis verwoord van de naam JHWH is: 'IK-BEN-ER-VOOR-JOU'

JHWH die zich bekend maakt aan Mozes op diens vraag hoe Hij heet.

JHWH 's naam die een wezens kenmerk is:

Ik-ben-die-ik-ben. Ik ben er nu, op dit moment en altijd.

Ik ben er voor jou. Dat houdt dus al een relatie in.

Maar ook een uitnodiging tot ontmoeting.

Ik wil er voor jou zijn, in de hoop dat het wederkerig wordt.

En door dat aanbod kan die ander – zeker een kwetsbaar ander – gaan ervaren dat er iemand voor hem/haar is.

IK-BEN-ER-VOOR-JOU. JHWH was er onvoorwaardelijk voor Mozes.

Er is iemand voor mij, onvoorwaardelijk....

dat hoort tot de grondbeginselen van het presentiepastoraat,

en dus ook van het wijkpastoraat van de Stichting Wijkpresentie Parkstad.

Werk dat mede gebaseerd is op de presentietheorie van Andries Baart.

Baart heeft een theorie willen ontwerpen die vaststelt wat de betekenis is van 'er te zijn' voor iemand....

Presentie is er-zijn-voor-de-ander, alles draait om de goede en nabije relatie, om zorg, om de waardigheid van de ander, om de basale act van erkennen zodat de ander – hoe gek, hoe anders ook – steeds voluit in tel is, om verhalen, om nauwgezette afstemming op de leefwereld, om de niet aflatende wil het beste van zijn of haar mogelijkheden waar te laten worden en niemand ooit af te schrijven, om een soort voorzichtige traagheid en een zogeheten 'latende modus' die ruimte geeft aan wat zich niet maken of afdwingen laat (Baart, 2002).

Het gaat in de activiteiten

om het aangaan, opbouwen en onderhouden

van een relatie met mensen.

Een relatie die zich kenmerkt

door aandacht en betrokkenheid, warmte en respect:

elk mens doet ertoe en heeft een eigen waardigheid!

Mensen worden zo ook in hun eigenwaarde versterkt.

Relatie tussen presentie (Ik ben-er-voor-jou; iemand is er voor mij) en diaconaat....

In de ontmoeting tussen JHWH en Mozes krijgt Mozes een opdracht om in Zijn Naam naar de machthebber, de farao van Egypte te gaan om daar te pleiten om het geknechte slavenvolk vrij te laten.

Want...."Ik heb de ellende van het volk gezien. Ik ben door medelijden bewogen."

Hier spreekt een voorkeursoptie uit voor hen die in nood zijn.....

Diaconaat, een definitie

Het **diaconaat** is een van de kerntaken van christelijke kerken en geloofsgemeenschappen.

De letterlijke **betekenis** van **diaconaat** is het zich dienstbaar opstellen, of wat vrijer vertaald is het hulp bieden aan allen die dit nodig hebben.

INLEIDING

Doelstelling wijkpastoraat De Vrank

De algemene doelstelling van het project werd in 2002 omschreven als:

Het versterken van vormen van gemeenschap en initiatieven tot gemeenschappelijke zorg in een sociaal en economisch zwakke (nieuwbouw)wijk.

In de loop der tijd is door mond-tot-mondreclame, de mobiliteit van de bewoners en op basis van onderzoek (***Samen op verhaal komen? Een haalbaarheidsonderzoek naar het wijkpastoraat in het kruispunt Heerlen-Noord***, 2007) het werkterrein uitgebreid en omvat nu meerdere wijken in het dekenaat Heerlen, en zelfs daarbuiten (**Beleidsplan wijkpresentie 2017-2020 “Ik zal er zijn”**).

De algemene doelstelling is door het bestuur van de “Stichting Wijkpastoraat Vrank” naar de wijkpastores/ presentiewerkers toe geconcretiseerd in de volgende formulering:

De Stichting Wijkpastoraat Vrank geeft aan de wijkpastores de opdracht om als wijkpastores present te zijn in Heerlen Noord om de buurtbewoners te ondersteunen in hun dagelijkse leven en in hun zoeken naar gemeenschap. In hun contacten en gesprekken met wijkbewoners zullen zij attent zijn op de religieuze dimensie die aan het licht kan komen in de ontmoeting van de mensen met de wijkpastores en hun vrijwilligers én tussen de mensen onderling. In hun zoeken naar gemeenschap hebben wijkbewoners een kans in hun mens zijn en in hun menselijke waardigheid bevestigd te worden door hun contact met lotgenoten en bondgenoten en door de ondersteuning van mensen die in hen geloven.

Bestuur

In 2016 bestond het bestuur van de stichting Wijkpastoraat Vrank uit:

H. van Beers, voorzitter, P. van Gerven, secretaris, A. Dubois, penningmeester en secretaris a.i., T. van Gestel, deken Th. Van Galen FSO, pastor M. Gubbels.

Tevens heeft de pastoor van het cluster Heerlen Noord, W. Miltenburg FSO, uitdrukkelijk te kennen gegeven op de hoogte te willen worden gehouden van de ontwikkelingen van het project en naar mogelijkheid deel te nemen aan de bestuursvergaderingen en waar mogelijk de activiteiten te ondersteunen.

Verder wordt het bestuur geadviseerd door H. Vossen, stafmedewerker van de Dienst Kerk en Samenleving van het bisdom Roermond en G. den Boer (vrijwillig adviseur) met aandacht voor projectontwikkeling en organisatorische processen.

Het Bestuur vergaderde in 2016 zes maal te weten op 12 januari, 22 maart, 17 mei, 21 juli, 4 oktober en 22 november.

Naast de vaste agendapunten zoals verslag, stand van zaken financiën, voortgang primair proces, activiteiten en project "ieder kind maakt kunst", en informatie uit het Netwerk Informele Steun Heerlen, waren er de volgende bespreek- en besluitpunten:

- Jaarverslag en jaarrekening 2015
- Begroting 2017
- Ontwikkeling en vaststelling van het Beleidsplan 2017 -2020 getiteld: "Ik zal er zijn"
- Tijdelijke regeling secretariële werkzaamheden door het benoemen van bestuurslid A. Dubois als secretaris a.i. en het instellen van een werkgroep secretariaat met A. Dubois, T. van Gestel en G. den Boer. Dit in verband met de langdurige afwezigheid door ziekte van de secretaris.
- Ontwikkeling project "Alle mensen horen erbij, 2016 -2019"
- Naamswijziging van stichting Wijkpastoraat Vrank in stichting Wijkpresentie Parkstad", tevens actualisering statuten.
- Fondsen werving

Bestuursleden, wijkpastor, en adviseurs, namen in 2016 deel aan diverse overleggen, studiedagen en conferenties. Jaarlijks is er overleg met wethouder P. van Zutphen en beleidsmedewerkster, tevens werd er geregeld overleg gepleegd met de Gemeente Heerlen over voorbereiding en voortgang van diverse projecten en ontwikkelingen.

De voorzitter had overleg met deken Th. van Galen FSO namens het Dekenaat Heerlen.

PRIMAIR PROCES

Presentie in wijken

Het was een intensief jaar. En opnieuw deed een groeiend aantal mensen een beroep op het wijkpastoraat. Dankzij de inzet van goed opgeleide vrijwilligersgroepjes slaagden wij erin de mensen op te vangen, te steunen of de weg te wijzen naar de juiste hulpverlening.

Naast allerlei dagdagelijkse contacten met vele ouders en kinderen zijn wij blijven optrekken met gezinnen, met name met Multi probleem gezinnen. Door die vaak jarenlange alledaagse contacten komen wij in deze gezinnen of worden we binnengeroepen als we door de wijk lopen. Zo werden wij betrokken bij droevige en bij hartverscheurende situaties. Vaak is er enige hulp, maar de vraag is vaak af welke hulp werkelijk een hand reikt.

Zo vinden we typerend in deze situaties:

- dat het gaat om veel fundamentele problemen van verschillende aard (variërend van geld tot huisvesting, relatie en kinderen, werk en scholing of ziekte);
- dat het gaat om hardnekkige problemen (al had je alle macht van de wereld, dan nog haal je ze niet weg);
- dat het gaat om een kluwen van problemen (alles hangt met elkaar samen);
- dat betrokkenen de volledige regie over hun situatie kwijt zijn, met name in acute crisis (ze hebben geen overzicht, zijn in paniek, weten niet waar te beginnen, verdrinken, zijn chaotisch of gooien de boel erbij neer);
- dat professionals blijkbaar mensen in deze situatie niet meer kunnen bereiken (er is vaak niemand meer, behalve via (dreig)brieven en deurwaarders, veel ongeopende post en afgebroken hulpverleningscontacten);
- dat er heel veel professionals bij betrokken zijn, maar ieder alleen voor een heel klein stukje van het probleem: ieder doet zijn eigen ding terwijl samenwerking en afstemming beter op z'n plaats zou zijn (ketenverantwoordelijkheid);
- dat de fragmentatie die ontstaat door de hulpverlening strijdig is met de gang van zaken in het dagelijks leven waarin de veelvoud aan problemen met elkaar verknoopt is;
- dat er lange wachtlijsten zijn, meerdere intakes, steeds andere hulpverleners, irreële voorwaarden waardoor zorg of hulp niet start, enorme bureaucratie en hulp ver op afstand van het dagelijks leven van mensen waardoor mensen/gezinnen afhaken terwijl ze juist dringend hulp nodig hebben;
- dat de professionele kennis van de werkers in de wijk door instanties buiten de wijk veelvuldig wordt genegeerd, niet gebruikt of niet erkend, waardoor niet voortgebouwd wordt, weer opnieuw het wiel uitgevonden moet worden en hulpverlening vaak rondit mislukt omdat die geen aansluiting vindt bij mensen en hun leefwereld en zo wordt er vaak onnodig leed toegevoegd, beschadigen mensen nog meer dan ze al waren;
- dat het mensen eenzaam maakt: velen zijn door vrienden en familie verlaten of hebben zelf die contacten verbroken (door schulden, geldproblemen, conflicten, gedrag) en in de

wijk durven mensen het niet zo makkelijk aan elkaar te laten zien: uit eergevoel en bang dat hun verhaal dan op straat komt te liggen (hoewel de onderlinge solidariteit ontroerend mooi is om te zien, als mensen dat toch durfden of als de wijk het heus wel gezien heeft en vanzelfsprekend doet wat gedaan moet worden).

Daarom is een relatie opbouwen met hen en vertrouwenspersoon kunnen worden, voor hen van grote betekenis: iemand aan wie je je verhaal kunt vertellen; die dichtbij is in je dagelijks leven –makkelijk aan te klampen en die ook zelf regelmatig binnenvalt–; die de tijd heeft om rustig naar je te luisteren en steeds weer opnieuw; van wie je niets moet en aan wie je jezelf kunt tonen zonder risico; die je daarmee helpt zelf te reflecteren op je eigen leven, je situatie, op wat je zelf al geprobeerd hebt en waarom dingen maar niet lukken, om zo samen te zoeken naar wat mogelijk helpend of steunend kan zijn; die zo vanuit jouw positie dit leven leert verstaan en van daaruit kan meedenken, kan vechten vóór je (bij instanties en hulpverlening of de politiek) maar ook kan en mag vechten mét je juist vanwege die relatie, en die verantwoordelijkheid niet van zich afschuift maar op zich neemt: iemand voor wie je er toe doet en die bij je blijft.

Wijken waarin het wijkpastoraat werkzaam is

Zeswegen/ Beersdal/ Nieuw Husken (contact met 32 gezinnen)

In Zeswegen zijn er veel problemen, zoals armoede, drugsgebruik, eenzaamheid, burenruzie, geweld en bedreigingen. Volgens een aantal bewoners gebeuren er veel dingen in de wijk die het daglicht niet kunnen verdragen. Ze vertellen het vaak aan de wijkpastor in de hoop dat zij er iets aan kan doen (soms kan de wijkpastor slechts signaleren, soms ook helemaal niets), want zelf aangifte doen, of verklikken, zoals ze dat hier noemen, heeft als consequentie dat je maar beter ergens heel ver weg gaan wonen.

Mevrouw A heeft 2 dochters. De oudste dochter van 16 jaar is heel moeilijk: drugsgebruik, schoolverzuim en stelen. De Kinderbescherming heeft de leerplichtambtenaar ingeschakeld en nog een aantal instanties zijn bij dit gezin betrokken. Moeder A vertelt: "Ik weet niet wat ik moet doen. Mijn dochter brengt iedere nacht als ze thuiskomt een man mee naar huis. Die man is zeker 20 jaar ouder en ik heb vernomen dat hij een dealer is. Gisteravond toen hij met mijn dochter binnen kwam heb ik gezegd dat hij naar zijn eigen huis moest gaan. Toen heeft hij mij met een vuist in het gezicht geslagen en toen ik de politie wilde bellen gooide mijn dochter mijn telefoon kapot. Ik heb geen leven meer, hij bedreigt mij met de dood. Ik ben bang."

Meezenbroek, Schaesbergerveld, Palemig (MSP) (contact met 41 gezinnen)

Net als in Zeswegen is hier sprake van drugsproblematiek, geweld, eenzaamheid, hangjongeren. Mensen geven ook aan dat ze vaak bedreigd worden en durven dan geen aangifte te doen uit angst voor represailles.

Schandelen/ Grasbroek (contact met 30 gezinnen)

In Schandelen is er sprake van burenruzies, opvoedingsproblemen met de kinderen en drugsoverlast.

“Mijn kind wordt opgestookt door dat monster dat twee deuren verder woont. Ze luistert niet meer, komt om 12 uur 's nachts thuis. Ik ga die moeder en die meid slaan.”

“Ik ben niet meer de baas over mijn zoon, maar hij is de baas in huis. Hij doet wat hij wil. Hij spijbelt en gebruikt drugs. Er moet nu echt hulp komen, want dit loopt uit de hand.”

In Grasbroek hebben we vooral te maken met drugsproblematiek, armoede, bedreiging en mishandeling.

“Vanavond is er iemand bij mij aan de deur geweest en die heeft even mijn huis verbouwd. Hij kreeg nog geld van mij omdat ik 2 jaar geleden wat wiet van hem gekocht had. Meneer is na 2 jaar uit de gevangenis ontslagen en nu heb ik dat geld niet meer.”

“Mijn kind moet naar school, maar zijn schoenen zijn helemaal kapot en een winterjas heeft hij ook niet. Op school gaan ze praten over mijn zoontje omdat hij nooit een jas aan heeft.”

Molenberg (contact met 22 gezinnen)

Opvallend is hier dat, als je met mensen praat, ze zich vaak eenzaam voelen.

Meneer B: “Ik ben bij dat je langs komt er komt nooit iemand op bezoek. Mijn kinderen wonen ver weg en komen één keer in de 6 maanden. In deze straat zie je nooit iemand buiten. Iedereen zit binnen.”

Meneer G: “Wat fijn dat je weer langs komt, er komt hier zelden iemand op bezoek, buiten jou. Ze zullen mij wel een rare snuiter vinden. O ja, de deurwaarder was vorige week hier. Ik heb hem meteen de deur uitgeknikkerd. Knuppel staat al achter de deur voor zijn volgend bezoekje.”

Meneer K: “Vandaag ben ik weer doorgedraaid. Ik voelde me niet goed, heb nieuwe pillen van de psychiater gekregen, ben in bed gaan liggen, heb een pilsje gepakt en nog een en nog een. Komt mijn buurman aanbellen en vraagt mij of ik een wietje heb. Als ik nee zeg scheldt hij mij uit. Ik ben boos geworden en heb hem een knal voor zijn kop gegeven.”

Heerlerheide (contact met 24 gezinnen)

Net als in veel andere wijken is de problematiek hier verslaving aan drank en drugs, trauma's, criminaliteit, psychische problemen, eenzaamheid, geweld.

Mevrouw S: “Ik ben bang. Die rotjongeren bedreigen me. Als ik buiten loop roepen ze me allerlei verwensingen toe. Een jongen danste zelfs op mijn auto. Aangifte doen? Dat doet toch niemand hier? Dan komen die knullen je een bezoekje brengen.”

Problemen nader ingezoomd

Meer armoede, meer mensen in financiële problemen.

Een groeiende groep redt het niet meer op eigen kracht, met name als gevolg van schulden. Dan heb je ook nog de mensen die wel werken, maar toch arm zijn en de groep mensen zonder werk en zonder huisvesting. Die laatste is de groep met mensen die vaak geen verblijfsvergunning hebben. De armoede verbreidt zich en een groeiend aantal mensen redt het niet meer. Er worden meer aanvragen gedaan voor de voedselbank.

In 2016 heeft het wijkpastoraat regelmatig een beroep gedaan op de voedselbank voor een noodpakket. Een klein voorbeeld:

Een alleenstaande moeder, 25 jaar oud, met 2 kinderen en 8½ maand zwanger, doet via een vriendin – zelf zoekt ze geen hulp – een beroep op het wijkpastoraat voor een babyuitzet en een babybedje. Voor de twee kinderen is geen eten in huis, ze hebben 3 dagen lang niets gegeten. We hebben bij de voedselbank een noodpakket levensmiddelen en babykleding gehaald en een badje opgehaald bij een mevrouw uit de wijk. Mevrouw heeft ook geen papieren, dus ze krijgt ook geen toeslagen. Mevrouw heeft inmiddels een gezonde dochter gekregen en gelukkig zijn er nu een aantal instanties die samen met mij kijken hoe we mevrouw kunnen helpen.

Mensen die zorg nodig hebben, maken daar geen gebruik van, want de eigen bijdrage kunnen ze niet betalen. Ze gaan niet naar het ziekenhuis, de tandarts of de fysiotherapeut. Een voorbeeld uit de praktijk:

Ouders hebben ook een gevoel van schaamte wanneer ze hun kind bijvoorbeeld met school niet op excursie kunnen laten gaan. Niet iedere school heeft een extra potje met geld voor kansarme kinderen. Ouders doen dan een beroep op Stichting Leergeld, maar die vergoedt de excursie vaak niet. Moeder gaat dan maar lenen bij kennissen, met rente, want niemand hoeft te weten dat haar dochter uit een arm gezin komt en zeker niet als ze op het gymnasium zit.

Een meisje van 13 jaar heeft al een aantal jaren een beugel. De beugel moet er uit, maar moeder kan dat niet betalen, dus de beugel wordt niet verwijderd. Eerst betalen, dan de beugel eruit, of anders moet moeder zelf de beugel eruit halen met een tang. Het meisje krijgt veel pijn in haar mond en kan niet meer eten en slapen van de pijn. Bijzondere bijstand werd al afgewezen. Met een kleine lening heeft moeder de beugel uiteindelijk laten verwijderen.

Mevrouw D vraagt aan school of ze in termijnen kan betalen voor haar dochter als ze op excursie gaat, want € 386 kan ze niet in een keer betalen. De mevrouw aan de telefoon geeft als antwoord: "Als uw dochter bij ons op school op het gymnasium zit, dan weet u toch dat daar kosten aan verbonden zijn. Dan zal u uw dochter op de havo moeten doen, dan heeft ze die kosten niet."

Zo'n verhaal heb ik afgelopen jaar al 4 keer gehoord. Dit baart mij wel zorgen. Hier zie je duidelijk dat als je uit een arm gezin komt, je niet de keuze hebt om naar een gymnasium te gaan, je bent dan kansarm. Het mag niet gebeuren dat een kind uitgesloten wordt omdat het

kind uit een arm gezin komt. We zijn dan ook in gesprek met de school om hierover te spreken.

Opvallend is ook dat mensen er vaak geen weet van hebben dat ze recht hebben op allerlei tegemoetkomingen en voorzieningen, of vergeten het aan te vragen. Daarnaast is er nog een kleine groep die heel apathisch is en eerst heel veel hulp nodig heeft om een stap te verzetten. Er wordt vaak gezegd dat iedereen moet participeren, maar voor veel mensen is dat niet haalbaar. Iedere dag is er weer een om te overleven. Vertel dat maar eens aan een ambtenaar die een jonge, gezonde vrouw voor zich ziet en grote plannen met haar heeft, maar niet de hele problematiek kent.

Vluchtelingenproblematiek

Ook wij hebben te maken met de vluchtelingen problematiek. Vluchtelingen voelen zich vaak niet thuis in het AZC en proberen dan ergens anders onderdak te krijgen. Ze lopen veel op straat om niet in het AZC te hoeven zijn. Je ziet hier ook weer een groep die hier illegaal verblijft. Ze willen niet terug naar hun geboorteland, maar hebben hier ook geen toekomst. Het zijn vooral de illegalen waar wij ons zorgen over maken. Zij kunnen op geen voorziening aanspraak maken. Soms vragen ze om een buskaart of om eten. Een aantal keer hebben wij een jong gezin kunnen onderbrengen bij landgenoten, waar zij een tijd konden verblijven.

M, een 18-jarige jongen, is gevlucht uit Irak en heeft geen familie meer. Vader, moeder, 3 zusjes en 1 broertje zijn vermoord. Zijn oudste broer is al eerder door soldaten meegenomen, maar niemand weet waar hij is. M heeft ruzie in het AZC, wil daar niet meer naar toe en vraagt of ik hem kan helpen. Maar waarmee ik hem moet helpen weet hij niet. Hij voelt zich echt alleen op de wereld en hij weet niet of hij nog wel wil leven. Heel triest verhaal, wat hij allemaal heeft moeten meemaken. Het enige wat je op dat moment kan doen is luisteren en een arm om hem heen slaan. Wekelijks komt hij even met mij praten om te zeggen hoe het met hem gaat. Het doet hem goed dat hij mag huilen en boos mag zijn op de wereld en zijn verhaal kan vertellen, niet 100 maar ook 200 keer als hij dat wil. Na een tijdje heb ik hem in contact gebracht met een gezin uit Irak, en dat heeft hem met open armen ontvangen.

Psychische problemen

Een groep mensen kampt met psychische problemen. Ze komen bij het wijkpastoraat terecht omdat ze vaak al alle hulpverlening hebben gehad en het geen resultaat voor ze heeft opgeleverd. Sommigen weigeren alle hulp. anderen worden verplicht opgenomen omdat ze een gevaar voor zich zelf of de omgeving zijn. Belangrijk voor deze mensen is dat je ze serieus neemt, goed naar hun luistert en probeert, wanneer ze daar aan toe zijn, een band met hun op te bouwen. Soms lukt het dan om toch die hulp aan te vragen die ze nodig hebben.

P: "Hulpverleners? Zakkenvullers zijn het. Ze willen mij wekelijks terugzien en vol met pillen stoppen. Ja doe. Ik doe niet meer mee."

I: "Mijn hulpverlener, zo noemt hij zich, komt nooit op huisbezoek. De afspraak was een keer in de week, maar meneer laat zich niet zien." Ik heb bij de betreffende instantie nagevraagd, maar meneer gedraagt zich heel agressief naar de hulpverlening en de hulpverlening is nu gestopt.

Multiprobleem gezinnen

Een knelpunt waar deze gezinnen mee te maken hebben is de bureaucratie van de hulpverlening. Omdat de problemen zich veelal op meerdere terreinen afspelen en ze meerdere probleemgebieden omvatten, is het organiseren van de hulp een bijzonder lastige klus. Instellingen hebben elk hun eigen procedures en regels, waar een gewoon persoon zonder problemen al snel in verdwaalt, laat staan als je allerlei problemen hebt. Ook functioneert de hulpverlening niet altijd voldoende. Dit komt enerzijds door de versnippering van de zorg en wachtlijsten en anderzijds doordat gezinnen zelf niet kunnen (bijvoorbeeld in het geval van zwakbegaafdheid) of niet willen (bijvoorbeeld zorgmijders vanwege zorgmoeheid). De moeizame relatie met hulpverleners loopt vaak uit op weigeren van iedere hulp.

Moeder met een 14-jarige zoon heeft veel problemen met oudste zoon: drugs, drank, niet naar school gaan. Er komt een heel leger aan hulpverleners over de vloer en mevrouw moet voor een operatie naar het ziekenhuis. 's-Morgens breng ik mevrouw naar het ziekenhuis en hoor dat er niks voor de kinderen geregeld is en dat ze alleen thuis zijn. Ik heb een van onze vrijwilligers gevraagd om een tijdje het gezin te begeleiden tot moeder weer thuis is.

Bij het volgende overleg heb ik de vraag aan de hulpverleners gesteld, waarom niemand aan de opvang voor de kinderen heeft gedacht. Als antwoord kreeg ik: "Dat heb jij toch ook niet gedaan?"

Je kan je afvragen wat ik nog kan betekenen voor deze gezinnen met een heel leger aan hulpverleners waar ze bijna dagelijks mee te maken hebben.

Het gaat er om dat ik present mag zijn bij de gezinnen in de wijken, dat ik er ben voor alleenstaande moeders waarvan de kinderen in een tehuis of pleeggezin zijn geplaatst, ouders die veel problemen hebben met instanties, die het vaak moeilijk hebben met hun kinderen en ondanks alle hulpverlening toch niet de hulp krijgen die ze hadden verwacht. Allochtone mensen die pas in Nederland zijn en moeilijk kunnen aarden, heel veel mensen met psychische problemen, vaders die werkloos zijn geworden en na 20 jaar werken thuis zitten, soms hun huis moeten verkopen nadat ze jarenlang gespaard hebben. Van belang is dat ik er ben om te luisteren, te troosten of om enig houvast te bieden.

Door jarenlang in de wijken het leven te delen met de mensen ben ik geworden wie ik nu ben. Ik heb mij laten raken door de mensen, door wat hen overkomt in het leven en vooral hoe ze er mee om kunnen gaan. Voor mij is het een leerproces van wederzijds geven en ontvangen, maar ook loslaten wat ik zelf niet in de hand heb. Deze mensen weten wat het is om in armoede te leven met torenhoge schulden. Vaak staan ze er alleen voor en moeten ze zorgen dat hun zeer moeilijke kinderen op het rechte pad blijven, naar school gaan. Ze weten toch door te gaan, ze weten toch te genieten van de kleine dingen in het leven, ondanks dat de vader van hun kinderen een straf van 5 jaar moet uitzitten, de drugsproblematiek van hun zoon of dochter, waarbij ze zich vaak de vraag stellen of het ooit nog goed komt.

Overlast in wijken

Problemen met overlast zijn vaak omvangrijk en hardnekkig. Mensen voelen zich niet meer veilig. Hardnekkige problemen zijn de druggerelateerde overlast, hangjongeren, inbraken en pogingen tot inbraak. Mensen durven vaak geen aangifte te doen uit angst voor represailles. Ze worden bedreigd, auto's worden bekrast, ze worden op straat uitgescholden en bespuugd.

Activiteiten wijkpresentie

Activiteit samen lief en leed delen Werkgebied: Schandelen, Meezenbroek, Zeswegen

Zes jaar geleden zijn wij gestart met de lief en leed groepjes. Kleine groepjes die nu uitgegroeid zijn tot vier, soms te grote, groepen. Een vaste groep bestaat uit vier tot zes moeders met 16 tot 22 kinderen. De groepen komen twee keer per maand bij elkaar. Er wordt gezamenlijk gekookt en gegeten maar er wordt ook gevierd: Kerstmis, Suikerfeest, Sinterklaas en verjaardagen. De bedoeling van deze samenkomsten is het sociale isolement van mensen en gezinnen te voorkomen of te verbreken. Middels deze activiteit worden laagdrempelige groepsactiviteiten georganiseerd, waarbij mensen van de doelgroep zelf sleutelfiguren zijn. Er komen veel aanmeldingen binnen van wijkbewoners die ook deel willen nemen aan een groep, maar de locatie, bij een van de mensen thuis, leent zich hier niet voor en een klein groepje is ook prettiger en voelt veiliger. 's Zomers kunnen er wel nog moeders en kinderen aanschuiven, wanneer er buiten gekookt en gegeten wordt en er allerlei buitenactiviteiten georganiseerd worden.

Van tijd tot tijd komen de wijkpastor met de kartreksters van de vier groepjes bij elkaar om alles te bespreken. Dan worden zaken besproken die tijdens de bijeenkomst aan de orde zijn gekomen.

Het aangaan van relaties met een bonte verzameling mensen en het in de loop der tijd opgebouwde vertrouwen werpen hun vruchten af. Samen werken aan een leefbare wijk. Een plaats waarin omgezien wordt naar elkaar en waar we deelgenoot van elkaar worden. Een plek waarin we allemaal in het geding zijn, allemaal meedoen en waardig zijn om mee te draaien, ongeacht wie of wat je bent, ongeacht je religieuze, etnische of culturele achtergrond. Een wijk waarin we elkaar nodig hebben en waarin het leven makkelijker gaat wanneer wij elkaar helpen. Samen staan we sterker is het motto van de lief en leed groep.

Ik krijg een telefoontje van A., een Afrikaanse vrouw, haar moeder is in Afrika overleden. Er is geen geld om naar haar familie toe te gaan. Samen met de lief en leed groepjes hebben we haar ondersteund met poetsen, koken, kinderen naar school brengen en bezoek ontvangen. Na 40 dagen wordt de rouw afgelegd en feest gevierd. Er wordt een speciale gebedsdienst gehouden bij haar thuis. Een grote schare wijkbewoners is gekomen om samen te zijn. Het is een bonte verzameling van Afrikanen, Surinamers, Marokkanen, Turken enz. In de kleine bomvolle flat zitten 70 mensen. Er wordt gebeden en gezongen. Een groep mensen heeft eten gemaakt, want na het gebed wordt iedereen uitgenodigd om te eten en te drinken.

A.: "Ik Nederland heb ik alleen mijn kinderen. Wat ben ik blij met onze lief en leed groep. Het is eigenlijk mijn familie. Wij delen onze vreugde en zorgen en ook verdriet. Dat heb ik vooral ervaren toen mijn moeder overleden was. Dag en nacht stond iedereen voor mij klaar. Zonder hen had ik het niet gered."

G. is al jaren verslaafd aan alcohol en drugs heeft veel ruzie in de buurt. G.: "Ik ben altijd alleen, niemand moet mij, daarom ga ik maar aan de zuip. Ik zie mijn broers en zussen al jaren niet en voor mijn drie kinderen ben ik al jaren dood." Op verzoek van meneer G. kijken wij voorzichtig bij een eetgroep waar hij graag bij wil aansluiten, zodat hij wat meer contacten krijgt. Bij deze eetgroep geef ik een soort "handleiding" mee. Doordat ik G. al jaren ken, kan ik de eetgroep in dit geval als het ware inwijden in wie meneer G. is, wat zijn pijnpunten en gevoeligheden zijn. Zoals zijn alcoholverslaving. Een garantie dat het door deze bemiddeling goed zal gaan bij deze eetgroep hebben we nooit. Die illusie heb ik ook niet. En ja, het gaat enkele weken na de introductie van G. in de eetgroep ook goed mis: slaande ruzie. Onbegrip, want meneer mag niet met een stuk in zijn kraag mee eten met de groep. Vanuit ons oogpunt van zorg voor elkaar en aandacht bieden, proberen we G. een zo eerlijk mogelijke kans te geven om weer onder de mensen te komen in de wijk. Zijn hand pakken en een eindje meelopen met deze beschadigde man en niet van hem weg te lopen, ook al gaat het keer op keer mis. We kunnen enkel hopen dat zijn vertrouwen in zichzelf en anderen weer een beetje mag gaan groeien.

Activiteit presentiewerk door vrijwilligers o.a. huisbezoek aan buurtbewoners

Werkgebied: Meezenbroek en Zeswegen en andere delen van Parkstad.

Vrijwilligers in de wijken, middels het volgen van een gerichte cursus, toerusten om een luisterend oor te zijn voor andere wijkbewoners en om knelpunten te signaleren naar de wijkpastor. Zij doen hun werk onder andere door het afleggen van huisbezoeken, organiseren van uitstapjes en meehelpen met de kunst en cultuurmiddagen voor kinderen.

Er zijn twee groepen vrijwilligers. De ene groep komt voort uit een aantal mensen van de lief en leed groep. Dezen hebben al een lange weg afgelegd en zijn onze ervaringsdeskundigen. De andere groep bestaat uit laagopgeleide vrouwen en mannen die hulpvragers waren, of dat nog zijn. Het aantal vrijwilligers varieert van 20 tot 30. 10 vrijwilligsters leggen huisbezoeken af. Elke vrijwilligster heeft 3 adressen om te bezoeken. Regelmatig evalueren wij en je merkt dat ze veel zekerder worden.

We zullen meer wijkbewoners stimuleren aan deze activiteit deel te nemen. Mensen in de wijken zijn vaak gebaat bij contacten met andere wijkbewoners, of hebben regelmatig hulp nodig. Voorbeelden hiervan zijn:

- Ouderen en mensen met een beperking die aangewezen zijn op hulp van anderen.
- Mensen met een andere cultuur, die geen verbinding hebben met de hoofdstroom en daarom geen interesse hebben voor of contact hebben met het aanbod. Onze vrijwilligsters zijn opgeleid (presentietheorie) om andere vrouwen te helpen. Vrouwen die hetzelfde hebben meegemaakt als henzelf en om allerlei redenen een extra steun in de rug nodig hebben. Ze komen zelden of nooit de deur uit omdat ze de weg niet kennen en niet of nauwelijks Nederlands spreken. De vrijwilligster zoekt deze vrouwen op en neemt ze mee op stap. Ze zijn de schakel bij het oplossen van of het leren omgaan met

de belemmeringen die deze vrouwen tegenkomen. Soms regelen ze de opvang van de kinderen als moeder bijvoorbeeld naar de dokter moet en kookt dan een potje eten. Niet alleen de geïsoleerde vrouwen hebben hier baat bij. Ook de vrijwilligster zelf klimt langzaam maar zeker op de participatieladder en werkt gaandeweg aan haar persoonlijke ontwikkeling.

- Mensen die in armoede leven en als gevolg hiervan vervreemd zijn van de maatschappij. De functie van de vrijwilligers is in eerste instantie gericht op het signaleren van opvallende zaken in de wijk, en die onder de aandacht brengen.

De vrijwilligsters weten uit eigen ervaring hoe belangrijk het is om elkaar bij te staan. Problemen waar de één niet zelfstandig uit kan komen zijn voor een ander regelmatig helemaal niet moeilijk op te lossen. Zij zetten zich in om een netwerk tot stand te brengen waarmee een gevoel van samenhang ontstaat kan.

De zoon van mevrouw O. is verslaafd aan alcohol en weet vaak niet waar ze het zoeken moet. Hij heeft al het hele hulpcircuit doorlopen, maar het heeft niet geholpen. Zo is er een vrijwilligster met verstand van verslavingsproblematiek als ervaringsdeskundige, die regelmatig het gezin bezoekt.

Mevrouw D., 4 kinderen, moet regelmatig naar het ziekenhuis met een van haar kinderen, maar het is vaak moeilijk om met vier kleine kinderen naar het ziekenhuis te gaan en een oppas is ook moeilijk te vinden. Een vrijwilligster die weet hoe moeilijk het vaak is om oppas te vinden als je kleine kinderen hebt en toch even ergens heen moet gaan, die zelf de ambitie heeft om met kinderen te gaan werken, past vaak op de kinderen.

In een aantal wijken leeft een deel van de bewoners in een achterstandssituatie. Het is moeilijk om daar in je eentje uit te stappen en gebruik te maken van kansen. Door in contact te komen met mensen die in dezelfde situatie hebben gezeten en eruit zijn gekomen, kan gezamenlijk naar oplossingen gezocht worden. Daarnaast biedt men een luisterend oor.

Een uitvloeisel van de lief en leed groepjes en het vrijwilligers presentiewerk is dat mensen ervaring opdoen op het gebied van sociale vaardigheden en competenties. Een meer gestructureerd levensritme en sociale contacten doen wonderen om meer en meer te participeren in onze samenleving op het gebied van wonen en werken. Echter de weg naar de arbeidsmarkt is voor onze doelgroep een heel lange weg. Alhoewel het enkelen toch in het afgelopen jaar gelukt is om naar een opleiding en deeltijd werk te gaan.

Activiteit alleenstaande moeders Werkgebied: Schandelen en Meezenbroek.

Alleenstaande moeders met elkaar in contact brengen, zodat zij ervaringen kunnen uitwisselen en sociale contacten kunnen opbouwen. Alleenstaande moeders wegwijs maken in de wereld van regelgeving en voorzieningen, met het doel hun onafhankelijkheid te vergroten. We zullen er naar streven zoveel mogelijk alleenstaande moeders bij deze activiteit te betrekken.

6 jaar geleden is onze alleenstaande moedergroep opgericht. Alleenstaande vaders komen ook wel zo nu en dan, maar voelen zich dan een vreemde tussen de vrouwen en laten het sneller afweten. Van de moeders van 6 jaar geleden komen de meesten nog een keer per

twee weken bij elkaar. Op dit moment zijn het 10 moeders. 2 moeders hebben een kindje erbij gekregen, maar de relaties met de vaders waren heel moeilijk en zijn weer voorbij.

In de alleenstaande moedergroep staat ontmoeting met andere moeders centraal. In de groep kunnen verschillende onderwerpen aan de orde komen, zoals kinderen en opvoeding, het invullen van formulieren, financiën, wat voor voorzieningen zijn er in de buurt, hoe regel ik een goede oppas voor mijn kind. Zo nodig wordt een deskundige uitgenodigd om over een onderwerp uitleg te geven. Ook worden gezamenlijk uitstapjes gemaakt, zowel met als zonder de kinderen.

De problemen van alleenstaande moeders zijn meestal direct terug te voeren op hun sociale isolement. De bijeenkomsten van de alleenstaande moeders groep zorgen voor begeleiding en steun. De moeders bespreken de problemen, die vaak van praktische aard zijn, met elkaar om zodoende problemen eventueel op te lossen en te verwerken. Door hen te stimuleren zelf met oplossingen te komen, leren de alleenstaande moeders zelf hun eigen krachten te ervaren. Dit maakt hen sterker en helpt hen op den duur zelfstandig de eigen problemen aan te pakken.

Het is belangrijk dat de alleenstaande moeders een positief zelfbeeld ontwikkelen; dat helpt hen om te gaan met negatieve invloeden. Verder is het groepsproces gericht op deelname aan de maatschappij en welke rol zij binnen de maatschappij kunnen spelen.

Het ontwikkelen van het geloof en vertrouwen in de eigen capaciteit geeft hen het gevoel tot meer in staat te zijn dan ze dachten. Wanneer zij zich bewust worden van de mogelijkheden die zij hebben om bepaalde doelen te bereiken, kunnen ze actie ondernemen om invloed uit te oefenen op hun omgeving. De moedergroep is een manier om de controle op de omgeving te vergroten: samen met anderen sta je sterk. Daarnaast is het een manier om een sociaal netwerk op te bouwen.

In de alleenstaande moeders groep krijgen de moeders de ruimte hun gevoelens en gedachten te uiten en om van elkaar te leren. Wat werkt en wat juist niet? Naast het creëren van een sociaal netwerk hebben zij veel baat bij de informatie over het zorg- en ondersteuningsaanbod.

“Hallo moeders, ik ben sinds vorige week alleen. Jullie zijn een moeder en kind groep, maar ik ben 7 maanden zwanger en mijn baby moet nog geboren worden. Ik vind het fijn om mijn verhaal kwijt te kunnen, omdat sommigen van jullie hetzelfde hebben meegemaakt. Ik zit ook nog met een hoop vragen. Misschien kunnen jullie mij helpen. Ik zit met de handen in het haar. Ik heb een woning nodig, moet ik bijstand aanvragen? Wat moet of kan ik doen in deze situatie? Liefs en een dikke kus, H.”

A. blijft vooral geloven in het goede in het leven, hoe moeilijk dat ook is. “Eens gaat de zon weer schijnen, maar vergeet nooit wat je hebt moeten doorstaan en probeer anderen te helpen die problemen nog niet te boven zijn”.

B: “Het is moeilijk alleen en ik denk steeds, hoe ga ik dat nu doen, gaat het me lukken? Wordt het niet te zwaar?”

PROJECTEN wijkpresentie

De projecten leveren een belangrijke bijdrage aan de samenlevingsopbouw binnen de wijken. Kwetsbare mensen helpen elkaar onderling en krijgen, onder begeleiding van het wijkpastoraat, extra kansen.

Het wijkpastoraat werkt momenteel in en aan de volgende projecten:

- **Ieder kind maakt eigen kunst** (Werkgebied Zeswegen, Meezenbroek en Schandelen)
- **Basiscursus naald en draadvaardigheden** (Werkgebied Zeswegen en MSP)

1 Project “ieder kind maakt eigen kunst”

In 2015 heeft onze stichting subsidie gekregen van het KANSFONDS om dit project uit te voeren. Het project liep van 1 september 2015 tot 1 september 2016. In de goede resultaten van het project heeft het KANSFONDS aanleiding gezien om een tweede jaar te subsidiëren. En wel van 1 september 2016 tot 1 september 2017. Er is een apart verslag van dit project over de eerste periode, en er komt een verslag over de tweede periode.

Zie: www.kansfonds.nl

Het project is uniek omdat ouders en kinderen samen deelnemen in het project. De ouders/verzorgers worden actief betrokken bij de activiteiten van hun kinderen en uitgenodigd, daar waar mogelijk, te participeren aan de activiteiten.

De doelstelling van het project is kinderen uit achterstandswijken bewust te maken van hun eigen creativiteit, inventiviteit, mogelijkheden en kracht om zelf je eigen wereld te scheppen door middel van allerlei werkvormen en uitingen van kunst en cultuurkennis via laagdrempelige activiteiten. De activiteiten starten vanuit de actuele belevingswereld van kinderen en hun ouders. In deze activiteiten wordt aandacht besteed aan duurzaamheid, samenwerking, en kunst- en cultuuruitingen in de directe omgeving/wijk/stad. Voor ouders die participeren in de voorbereiding en uitvoering van de activiteiten is het project ook een proces van ontplooiing, activering en een mogelijkheid tot netwerken.

Kunst is voor ieder kind een creatieve manier om uiting te geven aan gevoelens, gedachten of zorgen. Kunst zet je aan het denken. Zelf mag je iets bedenken en met je eigen handen maken, het geeft je zelfvertrouwen en erkenning. Het is een manier om jezelf te laten zien en dat is voor kinderen heel belangrijk.

Een twaalfjarige jongen vertelde: “In het begin vond ik schilderen helemaal niet leuk op school. Ik krijg allerlei opdrachten, doe goed mijn best, maar het was nooit goed genoeg. Iedereen moet hetzelfde maken. Nu vind ik het leuk, ook omdat andere kinderen in onze groep vinden dat ik mooi kan schilderen. Thuis heb ik veel ruzie met mijn moeder. Ze schreeuwt en scheldt altijd. Vroeger liep ik altijd naar buiten en kwam terug als ik naar bed ging. Nu ga ik vaker naar mijn kamer, ga daar wat tekenen of schilderen. Dan voel ik mij fijn en mijn boze bui vergeet ik dan”.

“Ik verheug me altijd op het woensdagmiddagclubje. In mijn klas heb ik erover verteld en natuurlijk zijn ze heel jaloers en willen ze dat ook graag. Ze vinden dat ik voorgetrokken wordt.”

“Bij mij in de straat woont een meisje uit mijn klas. Ze zit altijd binnen en heeft ook geen vriendinnetje. Mag ik haar een keertje meenemen naar ons clubje?” Natuurlijk mag dat.

2 Project “Lief en Leed / basiscursus naald- en draad vaardigheden”

Het project is ontwikkeld om uitgevoerd te worden in Heerlen Noord, in de wijken Zeswegen en MSP. In deze wijken komt veel sociaal isolement voor, vooral onder alleenstaande moeders en allochtonen. De activiteiten van de lief-en-leed groepjes hebben bewezen dat de alleenstaande moeders langzaam maar zeker socialiseren. Het proces gaat echter langzaam. Het ontbreken van zelfvertrouwen, de angst om overspoeld te worden door processen die niet te overzien zijn zorgen voor een steeds aanwezige onrust die zeker contraproductief werkt in het verkrijgen van zelfvertrouwen. Op de weg naar zelfvertrouwen kunnen nu een zestal vrouwen de mogelijkheid krijgen zich ambachtelijk en creatief verder te ontwikkelen. Deze zes vrouwen zijn als eerste geselecteerd op hun motivatie door de wijkpastor/presentiewerkster Fien Cruets. Er wordt nog gezocht welk fonds deze activiteit wilt steunen. En wordt naar een accommodatie gezocht. Vooreerst is de looptijd een jaar. In 2016 is het nog niet gelukt om de fondsen en de accommodatie te vinden. Maar de speurtocht wordt voortgezet.

3 Project ‘Alle mensen horen erbij’ 2016-2019

Dit beoogde driejarig project is ontwikkeld en er zijn subsidies aangevraagd bij het Oranjefonds en de gemeente Heerlen. De gemeente Heerlen stond positief ten opzichte van het project en zegde een bijdrage toe. Het project kon echter niet van start gaan omdat de aanvraag bij het Oranjefonds nog niet succesvol kon worden afgerond. Inmiddels zijn ook andere fondsen aangeschreven. Dit betekent echter dat de termijn van het project verschuift naar 2017 – 2020.

Doelgroep van het project

Bewoners in Heerlen noord, die eenzaam zijn en die lijden onder contactarmoede of sociale uitsluiting en/of verkeren in een situatie van sociaal isolement bereiken. En hun horizon waar mogelijk stapsgewijs te verbreden om zo aan te kunnen sluiten op de samenleving.

Het project vindt plaats in de wijk Heerlerheide en dan voornamelijk gericht op Vrieheide en Passart. In deze wijken komt veel sociaal isolement voor, vooral onder alleenstaande moeders, allochtonen en alleenstaanden (o.a. ouderen). Het Wijkpastoraat werkt outreachend volgens de presentie methode (Andries Baert, Utrecht) en heeft door zijn langdurige aanwezigheid contacten in de haarvaten van de wijken. Het wijkpastoraat zet presentiewerkers in. Daardoor is het voor het Wijkpastoraat mogelijk om de geïsoleerde mensen te vinden en te benaderen.

SECUNDAIR PROCES

Het secundaire proces bestaat uit activiteiten die het primaire proces ondersteunen.

1 Vormgeven en prioriteiten stellen in contacten met andere instellingen.

Bestaande contacten met andere instellingen continueren, intensiveren en eventueel structureren. Zo participeert het wijkpastoraat in de wijkteams en is er een intensieve samenwerking met het Veiligheidshuis.

- Ondersteuning bieden aan groepen en instellingen die zich bezighouden met het welzijn van de bewoners.
- Samenwerken met andere maatschappelijke organisaties, zowel op het gebied van samenlevingsopbouw als in individuele situaties. Onze stichting participeert sinds 2016 in het Netwerk Informele Steun Heerlen van de gemeente Heerlen.
- De drempel naar officiële instanties verlagen. In de contacten met andere organisaties is het uitgangspunt de belangen van de persoon, de pastor treedt op als bondgenoot van de wijkbewoner.

2 De rol van het wijkpastoraat in relatie tot de WMO

De rol van het wijkpastoraat in relatie tot de Wmo is te schetsen in een aantal mogelijkheden:

- a. mensen helpen bij het aanvragen en het vinden van de juiste wegen naar verschillende voorzieningen;
- b. problemen signaleren bij de betrokken instanties;
- c. deelnemen in besturen op het terrein van zorg en welzijnsinstellingen.

Veel contacten hebben te maken met de WMO. Ze ervaren dat vaak als moeilijk en ingewikkeld.

A: 36 jaar, heeft een ernstige vorm van reuma en wil graag hulp in de huishouding, maar weet niet hoe ze die hulp kan krijgen.

“Mijn dochter wordt over 2 maanden 18 jaar. Ze moet dan het huis uit, omdat anders mijn WMO in gevaar komt. Ze kan nog niet zelfstandig wonen, maar we worden min of meer gedwongen.”

3 Wijkpastoraat in relatie met het dekenaat

Wijkpastoraat is een waardevolle aanvulling op het zichtbaar maken van het diaconale werk in het dekenaat Heerlen. Zo kan het een brugfunctie vervullen tussen wijk, kerk en maatschappelijke instanties. Er zijn een aantal contacten geweest naar aanleiding van communie en uitvaart.

4 Intern overleg, eigen deskundigheidsbevordering en verbreding

- Indien de situatie hierom vraagt, neemt de wijkpastor deel aan de bestuursvergadering van de Stichting Wijkpastoraat Vrank
- De wijkpastor heeft een tweemaandelijks werkoverleg met M. Gubbels, bestuurslid van Stichting Wijkpresentie Parkstad Vrank en G. den Boer, vrijwillig adviseur. Doel van dit overleg is planning en evaluatie van werkzaamheden, waarbij functievervulling, ordening van methodieken en werkdoelen, persoonlijke ontwikkeling en arbeidsomstandigheden regulier aan de orde komen. In het werkoverleg geven we aandacht aan de vragen en problemen die we ervaren in ons werk in het wijkpastoraat.
- Bestuurlijke ondersteuning wordt gegeven door H. Vossen en G. den Boer.
- Voor geïnteresseerden worden presentaties verzorgd over het wijkpresentiewerk.

5 Samenwerken (5 IN HET SCHEMA)

Collegiale afstemming, steun

- Bijwonen van bestuursvergaderingen van de Stichting Wijkpastoraat Vrank.
- Onderhouden van contacten met de Dienst Kerk en Samenleving van het Bisdom Roermond (drs. Hub Vossen).
- Aangesloten bij het landelijk Netwerk DAK (Door Aandacht Kracht - <http://www.netwerkdak.nl/>)
- Presentatie van de kern van je werk aan een breder publiek

Pleitbezorger voor wijkbewoners zodat mensen/dingen niet van de agenda gaan: harde randvoorwaarden vervullen (6 in het schema)

- Fungeren als intermediair tussen wijkbewoners en instanties zoals het Bureau Cliënten Telefoon, de Mondriaan Zorggroep, Rimo, Veiligheidshuis, Maatschappelijk Werk, de Gemeentelijke Sociale Dienst, scholen, de Leerplichtambtenaar, Kinderbescherming, Jeugdzorg, Crisisopvang, Stichting Elk Kind Telt Mee, Centrum Indicatiestelling Zorg (CIZ), Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND), Voedselbank en Vincentiusvereniging.
- Deelnemen aan de jaarlijkse vergadering met de wethouder Sociale Zaken van de gemeente Heerlen en beleidsambtenaren.

Wederkerig

Kon ik eenmaal kijken
in het hart van de ander
om te horen
een lied dat woorden zoekt
om te zien zijn binnenkamer
gevuld met zoveel gedachten.

Mocht ik toch eens binnenkomen
in zijn huis
waar gegeten en gedronken wordt,
waar en mens zoekt naar leven,
waar pijn en vreugde verborgen liggen.

Mocht ik hem eenmaal ontmoeten,
mocht ik hem omarmen
verzoening vinden.

Tekst uit: 'Ik ben' van G. Zuidberg en M.J. Janssen

TOT SLOT

Het werken in de wijk heeft een vruchtbare wisselwerking tot stand gebracht, die zeker er toe bijdraagt dat wij onze presentie blijven volhouden bij gezinnen in situaties die hopeloos lijken. Het kost veel energie om (de vaak vele) hulpverlening in beweging te krijgen en af te stemmen op elkaar. Maar meer nog om ze afgestemd te krijgen op de betrokken gezinnen/wijkbewoners. Echter, het present blijven bij deze gezinnen/wijkbewoners en met hen steeds een weg zoeken, werkt voor hen weldadig en dat geeft over en weer veel energie. Bij onze wijkpastor heeft deze presentiewerkwijze een beter begrip opgeleverd voor mensen in Multi probleem situaties. Maar ook de overtuiging dat zó aansluiten bij mensen in dergelijke levensomstandigheden een steun in de rug is. Waarbij voor hun belangrijk is: de trouw, de aandacht, het samen uithouden, winst en verlies delen, je nek uitsteken en je verantwoordelijkheid nemen – zelfs als de problemen er niet door verdwijnen (wat vaak het geval is want er doemt alweer een volgende op). Ze maken tenminste dat mensen minder eenzaam zijn en dat maakt voor hen een wereld van verschil. Die ervaringen maakt ons wijkpastoraat zelfbewuster en motiveert om ons werk vooral voort te zetten en uit te bouwen. Het werk in het primaire proces wordt getypeerd door vaak “noodverbanden” moeten leggen, maar bij de activiteiten en projecten is er zeker sprake van veerkracht en netwerk ontwikkeling. Hetgeen positief bijdraagt aan de persoonlijke en samenlevings-groeikracht.

Bijlage: Formele ordening van het werk

Voorwaarden	Funcities wijkpastor	Werk-vormen	Gerealiseerde waarden/doelen
M.b.t. pastoraat (primaire proces)			
<p>Om deze functies te kunnen vervullen is werken volgens de presentiebenadering de voorwaarde, in het bijzonder:</p> <p>a. Leven delen b. Vertrouwd zijn c. Signaleren d. Getuige zijn e. Beschikbaar zijn</p>	1. Bevorderen sociale leven in wijk, speeltuin, gezin, vriendengroep	A. Individuele begeleiding, hulp, steun, coaching, helen, verzoenen B. Werken in groepen en groepjes: vaste (wekelijks), incidentele (rond bepaalde evenementen) en periodieke (vakanties) C. Bemiddelen, verwijzen, faciliteren, begeleiden, adviseren, raden, informeren D. Ont-dekken, vieren, bevestigen, genieten	I. Geborgenheid, in tel zijn, gezamenlijkheid, erkend en gezien worden, verbonden en opgenomen zijn, <i>plek</i> hebben in gemeenschap
	2. Delen van 'life events' en statusovergangen: rouw, trauma, afscheid nemen, verhuizen, trouwen, op kamers gaan, kinderen krijgen, opgenomen worden, weglopen	E. Pedagogische bijstand, voordoen, aanleren, helpen reflecteren, zich uiten, leren bespreken, stimuleren gedragsverandering F. Ontspannende en speelse werkvormen, improviserend en los van karakter: uitjes, eten, spelen, gezelschap houden.	II. Belangrijke, ingrijpende gebeurtenissen zo onbeschadigd mogelijk doorkomen; kunnen vieren wat gevierd kan worden; <i>sterking, moed en kracht</i> ontwikkelen
	3. Werken aan persoonlijke ontwikkeling en problematieken: ongelukkig voelen, onzeker zijn, dik zijn, gescheiden zijn, werkloos zijn, onhandig zijn, psychiatrisch zijn, verslaafd zijn, grote schulden	G. Katalysator zijn in bepaalde ontwikkelingen, processen (versnellen, doorbreken, aanjagen) H. Pleitbezorging, stemversterking, moreel appel	III. Op orde raken met zichzelf, een bevredigende verhouding vinden tot het leven, het goede ruimte bieden, <i>zin</i> beleven
	4. Gepaste aansluiting vinden bij de formele instituties van onze samenleving: onderwijs, zorg & welzijn, arbeid, gemeentelijke instanties		IV. De hulp, steun, positie en mogelijkheden vinden die je toekomen, <i>tot je recht</i> komen
M.b.t. collega's e.a. (secundaire proces)			
<p>f. Opname in collegiaal netwerk g. Present stellen h. Professionalisering</p>	5. Collegiale afstemming, steun, leerprocessen: samenwerken	<p>0</p> <p>Ten dienste aan het primaire proces</p>	<p>De algemene doelstelling van de stichting wordt als volgt omschreven: Het versterken van vormen van gemeenschap en initiatieven tot gemeenschappelijke zorg in sociaal en economisch zwakke wijken in Heerlen-Noord.</p>
	6. Politieke beïnvloeding, pleitbezorger voor wijkbewoners en moreel geweten zodat mensen/dingen niet van de agenda gaan: harde randvoorwaarden vervullen		
	7. Onderzoek en leerplekken: vak ontwikkeling en overdracht		

